

İLKÖĞRETİMDE SERBEST ETKİNLİKLERE YÖNELİK SINIF ÖĞRETMENİ VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ¹

Mehmet GÜLTEKİN

İlköğretim Bölümü, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eskişehir, Türkiye

Nurhan ATALAY, Yusuf AY

İlköğretim Bölümü, ESOGÜ Eğitim Fakültesi, Eskişehir, Türkiye

İlk Kayıt Tarihi: 24.05.2013

Yayına Kabul Tarihi: 18.12.2013

Özet

Çalışmanın amacı, serbest etkinlik uygulamaları hakkında öğretmen ve öğrenci görüşlerini belirlemektir. Araştırma tarama modelinde nitel yöntemle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında serbest etkinlik uygulamalarını yürüten ve farklı ilköğretim okullarında görev yapan 20 beşinci sınıf öğretmeni ve bu okullarda okuyan 151 öğrenci oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında, öğretmen görüşleri için yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden, öğrenci görüşleri için açık uçlu sorulardan oluşan anket formundan yararlanılmıştır. Toplanan veriler, betimsel analiz tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Her bir soruya verilmiş olan yanıtların frekans dağılımları temel alınarak doğrudan alıntılara yer verilerek bulgular açıklanmış ve yorumlanmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmen ve öğrenciler serbest etkinlik uygulamalarının gerekli olduğu konusunda ortak görüş bildirmişler fakat içerik konusunda farklı etkinliklerden bahsetmişlerdir. Öğretmenler uygulamaların öğrencilerin sosyalleşmelerine katkı sağladığını belirtirken okulların fiziksel yönden yetersiz olduğunu ve etkinlikler hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını bildirmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: *Serbest Etkinlikler, Sınıf Öğretmeni, Öğrenci Görüşleri*

PRIMARY TEACHER AND STUDENT OPINIONS REGARDING LEISURE ACTIVITIES AT PRIMARY EDUCATION

Abstract

The purpose of this study is to determine the views of teachers and students about the practice of leisure time activities. The research was a qualitative research which was carried out with survey model. The study group consisted of totally 151 students and 20 fifth-grade teachers each two of whom worked in 10 different middle schools and who practiced leisure time activities in the academic year 2011-2012. Semi-structured interview technique for

¹ Bu çalışma, 11. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumunda sunulan (22-26 Mayıs 2012) ve özet olarak basılan bildiri metnine dayalı olarak hazırlanmıştır.

teachers' opinions and questionnaire form consisting of open-ended questions for students' view were used in order to collect data. The collected data were analyzed using descriptive analysis technique. Frequency distribution of the responses given to each question on the basis of the findings described and interpreted by including direct quotations. As a result of the research teachers and students reported a consensus as to the necessity of the leisure time activities. However, they explained the different activities about the content. As teachers reported practices contributed to the students' socialization, they informed schools were inadequate as physically and teachers haven't got enough information about the activities.

Key Words: *Leisure Time Activities, Primary Teacher, Student Opinion*

1. Giriş

Günümüzde bilim ve teknolojiye meydana gelen gelişmeler toplumsal yaşamda ve dolayısıyla eğitim alanında birçok değişikliği beraberinde getirmektedir. Bu gelişmeler sonucunda gerek toplumsal, gerek bireysel ve gerek konu alanının gereksinimleri doğrultusunda eğitim programları da gözden geçirilmekte, değerlendirilmekte ve gerektiğinde yeniden hazırlanmaktadır. Bu bağlamda Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] 2004 yılında yaptığı bir çalışma ile ilköğretim programlarını yeniden hazırlanmıştır.

2004 ilköğretim programında dersler zorunlu ve seçmeli dersler olmak üzere iki boyutta düşünülmüş; ancak 2010-2011 öğretim yılındaki düzenlemeyle ilköğretimin ilk beş yılında seçmeli dersler, "serbest etkinlikler" olarak ele alınmıştır. Serbest etkinlikler, 1.2.3. sınıflarda haftada 5, 4. ve 5. sınıflarda ise haftada 4'er saat olarak programda yer almıştır (Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı [TTKB], 2010). 2012-2013 öğretim yılında ise eğitim sistemindeki yapısal bazı değişikliklere paralel olarak ilköğretim programlarında da değişiklik yapılmış; seçmeli ders sayıları artırılarak 5. sınıftan itibaren seçmeli derslere haftada sekiz saat zaman ayrılmıştır. İlkokul da ise seçmeli derslere 1. sınıfta 4 saat, 2. ve 3. sınıflarda ise 2 şer saat ayrılmıştır (MEB, 2012).

Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı, öğrencilerin okula yönelik olumlu tutumlarını artırmak, onların okulu sevmelerini sağlamak, günlük yaşamda başarılı olabilmeleri ve sosyal bir birey olarak yetişmelerini sağlamak için girişimlerde bulunmuştur. Bu kapsamda Milli Eğitim Bakanlığı 1997 yılında ilköğretim programında öğrencilerin bireysel farklılıklarını da göz önüne alarak gerçekleştirilebilecek farklı etkinlikler içeren "Bireysel ve Toplu Etkinlik" saatleri programa koymuştur (Dal, 2004).

Çağdaş eğitim sisteminde üst düzey öğrenmeyi ve düşünmeyi bilen, problem çözebilen, analiz ve sentez yapabilen, akılcı, yaratıcı, yapıcı, duygu ve düşünceleri dengeli, hoşgörülü ve evrensel değerlere saygılı bireyler yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda kendini tanıyan, kendi değerlerini oluşturan ve topluma katkı sağlayan bireyler yetiştirmek günümüz programlarının amaçları arasında yer almaktadır. İlköğretim programında bu amacı gerçekleştirmeye katkıda bulunacak

uygulamalardan birisin de serbest etkinlikleri uygulamaları olduğu söylenebilir.

Wilson, Gottfredson, Cross, Rorie ve Connell (2009), serbest zaman etkinliğini amaçlı çaba gerektiren, ders saatleri dışında spor, akademik kulüpler ile fen ve edebiyat kulüplerine üye olmak ve bu kulüplerde aktif rol almak gibi ek program etkinlikleri olarak tanımlamaktadır. Ayrıca bu etkinlikler öğrencinin kimlik gelişimine pozitif yönde yardımcı olmaktadır. Bu bağlamda öğrenci seviyelerine uygun etkinlikler seçilerek öğrencilerin ihtiyaçları göz önüne alınmalıdır.

Serbest etkinlik uygulamalarının amacı; eğitici ve eğlendirici uygulamalara yer vererek öğrencilerin zihinsel, fiziksel, sosyal, kültürel ve psikomotor gelişimlerini desteklemek, bunun yanı sıra okula yönelik olumlu tutum geliştirmelerini ve okul ortamında öğrencilerin kendilerini rahat hissetmelerini sağlamaktır. Ayrıca, etkinlikler sırasında öğrencilerin farklı ortamlarda bulunmalarını sağlayarak onların sosyal yaşam becerilerinin geliştirilmesi ve kişilik gelişimine yönelik yarışmalar, oyunlar, sanatsal ve kültürel etkinlikler aracılığıyla da toplum için donanımlı bireyler yetiştirilmesi hedeflenmiştir (TTKB, 2010).

Milli Eğitim Bakanlığı, serbest etkinlikler uygulanmasında dikkat edilmesi gereken noktaları da belirtmiştir. Buna göre “Serbest Etkinlik saatinde deneme sınavları, sınavlara hazırlık ve telafi eğitimi kesinlikle yapılmayacaktır. Beden eğitimi, müzik ve görsel sanatlar derslerinin olduğu günlerde serbest etkinlik uygulamalarının yapılmamasına özen gösterilmelidir” (Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB), 2010) denilerek etkinliklerin amacına uygun olarak gerçekleştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Serbest etkinlikler uygulamaları Türkiye'nin yanı sıra birçok ülkede programlarda yer almış bir uygulamadır. Torkildsen'e (2005) göre; Amerika'da okullarda serbest zaman eğitimi ile öğrencilerin özgürlüklerinin arttığı, boş zamanlarını etkili bir biçimde kullanma farkındalıklarının geliştiği, planlama ve planlarını gerçekleştirme konusunda yarar sağlandığı görülmüştür. Bunlara ek olarak serbest etkinlik uygulamalarının öğrencilerin okulda öğrendiklerini, sosyal yaşama transfer edebilmelerine ve yetişkin yaşamlarında kendilerine yarar sağladığı ileri sürülmektedir (Akt: Dündar ve Karaca, 2011).

McHale ve Crouter (2000) araştırmalarında spor yapan, kitap okuyan, hobisi olan öğrencilerin depresyon yaşama olasılıklarının daha düşük olduğunu tespit etmiştir. Bu noktadan hareketle serbest etkinlik uygulamaları, öğrencilerin psikolojik gelişimlerini olumlu etkileyebilen, öğrencilerin genel anlamda streslerini azaltmalarına olanak sağlayan bir ders saati olarak değerlendirilebilir.

İnal (2009) “Adana il sınırları içerisindeki yatılı ilköğretim bölge okullarında bulunan öğretmen ve öğrencilerin okul yaşam kalitesi algılarının incelenmesi” adlı çalışmasını 36 öğretmen ve 643 öğrenci ile yapmıştır. Araştırma sonunda öğretmenlerin ve öğrencilerin okula yönelik algıları araştırılmıştır. Araştırmasında

spor, tiyatro, yarışma, gezi vb. serbest zaman etkinliklerinin öğrencilere gerçek yaşama dair olumlu yaşantılar kazandırdığı sonucuna ulaşmıştır.

Büküşoğlu ve Bayturan (2005) serbest zaman etkinliklerinin gerçekleştiği kulüp, topluluk ve gençlik merkezlerine aktif olarak katılan 15-24 yaş grubu 389 katılımcıya kendi hazırladıkları serbest zaman etkinlikleri anketini bu merkezlere başlamadan önce ve başladıktan sonra uygulamışlardır. Bu ankete katılan 90 katılımcı dışındaki diğer katılımcılarda serbest zaman etkinlikleri sonrası olumlu yönde psikososyal gelişme saptanmıştır. Ayrıca araştırmada katılımcıların etkinlik öncesi kendilerini daha fazla sessiz, pasif olarak algılamak, etkinlik sonrası aktif, girişken, güvenli, daha az kaygılı algıladıklarını ortaya çıkarmıştır. Kendini tanıma, düşüncelerini ifade edebilme, sorumluluk alma gibi sosyal becerilerinde serbest zaman etkinlikleri öncesine göre belirgin artış belirlenmiştir.

İlköğretim programında yer alan derslerin öğördüğü birçok kazanımın elde edilmesine katkıda bulunan, programda belirli ders saati ile yer alan serbest etkinlik uygulamalarının nasıl gerçekleştiği, ne tür uygulamaların yapıldığı, öğrencilere olan katkısı, süreçte karşılaşılan sorunların olup olmadığı, dersin daha etkili yapılabilmesi için önerilerin öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine dayalı olarak belirlenmesi bu çalışmanın gerekçesini oluşturmaktadır. Bu konuda yeterince akademik çalışma yapılmamış olması da bu araştırmanın önemini artırmaktadır.

Araştırmanın Amacı:

Araştırmanın amacı, ilköğretim programında uygulamaya konulan serbest etkinlik uygulamalarına yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerini belirlemektir. Bu amaçla şu sorulara yanıt aranmıştır:

İlköğretimde uygulanan serbest etkinlik uygulamalarına yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?

İlköğretimde uygulanan serbest etkinlik uygulamalarına yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?

2. Yöntem

Araştırmanın Modeli

Sınıf öğretmenlerinin ve öğrencilerin serbest etkinlik dersine ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik bu çalışma, tarama modelinde nitel bir çalışmadır. Nitel araştırmalar, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2010). Nitel çalışmalar, araştırma yapılan ya da yapılması planlanan kişilerin sahip oldukları öznel görüş ve deneyimlere bağlı olarak ortaya çıkan anlamların sistematik olarak incelenmesinde tercih edilen araştırma yöntemidir (Ekiz, 2003).

Çalışma Grubu

Araştırma katılan öğretmen ve öğrenciler, nitel araştırma yaklaşımı içinde yer alan amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yoluyla belirlenmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu amaçla, çalışmada benimsenen ölçütler; öğretmenler için çalışma grubunu, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında serbest etkinlik uygulamalarını yürüten ve farklı ilköğretim okullarında görev yapan 5. sınıf öğretmenleri; öğrenciler için çalışma grubunu ise görüşme yapılan öğretmenlerin sınıflarında öğrenim gören beşinci sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmaya, gönüllülük esasına göre farklı okullardan 20 öğretmen, gönüllü olan öğretmenlerin sınıflarındaki toplam 151 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenler (Ö) ve öğrenciler (ÖC) ilişkin kişisel bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmen ve Öğrencilere İlişkin Kişisel Bilgiler

Katılımcılar	Cinsiyet	Frekans	Kişiler	Mesleki kıdem	Etkinliklere Yönelik Eğitim
Öğretmen(Ö)	Kadın	11	Ö2	27	Müzik eğitimi almış
			Ö3	42	Resim eğitimi almış
			Ö4	23	Yok
			Ö5	12	Yok
			Ö7	18	Yok
			Ö10	12	El sanatları eğitimi almış
			Ö11	6	Yok
			Ö15	19	Yok
			Ö17	15	Satranç eğitimi almış
			Ö18	15	Drama eğitimi almış
			Ö20	26	Yok
	Erkek	9	Ö1	24	Yok
			Ö6	20	Satranç eğitimi almış
			Ö8	28	Yok
			Ö9	8	Spor eğitimi almış
			Ö12	14	Yok
			Ö13	27	Yok
			Ö14	30	Yok
			Ö16	27	Yok
Ö19	25	Yok			
Öğrenci (ÖC)	Kız	84	-	-	-
	Erkek	67	--	-	-

Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında, öğretmen görüşleri için yarı yapılandırıl-

miş görüşme tekniğinden, öğrenci görüşleri için açık uçlu sorulardan oluşan anket formundan yararlanılmıştır. Öğretmen görüşme formunda beş soru yer almıştır. Bu sorular şunlardır:

Serbest etkinlik uygulamalarına ilişkin genel olarak ne düşünüyorsunuz?

Serbest etkinlik uygulamalarında ne tür etkinlikler, çalışmalar yapıyorsunuz?

Serbest etkinlik uygulamalarının öğrencilere katkısına ilişkin görüşleriniz nelerdir?

Serbest etkinlik uygulamaları öğrenme- öğretmen sürecinde, sorunlarla karşılaşım karşılaşmadıkları, varsa neler olduğuna ilişkin görüşleriniz nelerdir?

Serbest etkinlik uygulamalarının daha etkili olabilmesine ilişkin görüşleriniz nelerdir?

Görüşme soruları araştırmacılar tarafından hazırlanmış; daha sonra 2 uzman (nitel araştırma ve sınıf öğretmenliği alanlarında uzman öğretim üyeleri) görüşüne başvurulmuştur. Taslak olarak hazır duruma getirilen görüşme formunun dört öğretmenle pilot uygulaması yapılmıştır. Pilot uygulama sonunda sorulardaki bazı ifadelerin düzeltilmesine karar verilmiş ve görüşme formu son şeklini almıştır. Araştırma kapsamında öğretmenlerle yapılan görüşmeler ortalama 15 ile 25 dakika arasında sürmüştür.

Araştırma kapsamında öğrenci görüşleri için açık uçlu sorulardan oluşan anket formundan yararlanılmıştır. Uzman görüşleri alınarak oluşturulan anket formunda açık uçlu 2 soru yer almıştır. Bu sorular şunlardır:

Serbest etkinlik uygulamalarına ilişkin ne düşünüyorsunuz?

Serbest etkinlik uygulamalarına yönelik beklentileriniz nelerdir?

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında toplanan veriler, betimsel analiz tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Betimsel analizin amacı, ham verilerin okuyucunun anlayabileceği ve isterlerse kullanabileceği bir biçime sokulmasıdır. Betimsel çözümlemede elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Bu çözümlemede, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Betimsel analiz yaklaşımı, verilerin araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre organize edilmesine ve görüşmede kullanılan sorular veya boyutlar dikkate alınarak sunulmasına imkân vermektedir (Bogdan ve Biklen, 1998; Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Analiz sürecinde şu aşamalar izlenmiştir:

Görüşmelerin dökümü: Soru maddelerin geçerliliği uzman görüşlerine göre belirlendikten sonra öğretmenlerle ses kayıt cihazı kullanılarak görüşme yapılmıştır. Ses kayıtları araştırmacılar tarafından çözümlenmiş ve görüşmelerin dökümü word dos-

yasına aktarılmıştır. Görüşme dökümleri ile ses kayıtları alandan bir uzmana verilerek yanlış ya da eksik bölümlerin kontrolü sağlanmıştır. Öğrenci görüşleri ise açık uçlu sorulardan oluşan anket formuyla yazılı olarak alınmıştır.

Görüşme kodlama anahtarlarının hazırlanması: Görüşmenin dökümleri yapıldıktan sonra, görüşme yapılan her bir öğretmen için ayrı bir word dosyasına görüşme dökümleri kaydedilmiştir. Öğretmenlere ve öğrencilere yöneltilen sorular doğrultusunda bir kodlama anahtarı oluşturulup kodlama anahtarına göre işlenen veriler, araştırmanın amacı ve yazılı görüşme formundaki sorular bağlamında frekanslar biçiminde betimsel olarak analiz edilmiştir. Bulgular, doğrudan alıntılarla desteklenerek ve araştırmacılar tarafından açıklanarak yorumlanmıştır. Öğretmenlerin ve öğrencilerin her bir soruya verdikleri yanıtların frekans dağılımları tablolar halinde verilmiştir.

Araştırmanın Güvenirliği: Öğretmenlerden görüşme yoluyla, öğrencilerden ise yazılı olarak alınan açık uçlu sorulara verilen yanıtlar, araştırmacılar tarafından ayrı ayrı kodlanmış, kodlamalar karşılaştırılarak güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Araştırma güvenirliliğinin hesaplamasında; Miles ve Huberman'ın (1994) güvenilirlik formülü kullanılmıştır.

$$\text{Güvenirlik} = \text{Görüş birliği} / (\text{Görüş birliği} + \text{Görüş ayrılığı})$$

Güvenirlik formülüne göre yapılan hesaplamalardan araştırmanın güvenilirliği % 90 bulunmuştur. Güvenirlik hesaplarının %70'in üzerinde çıkması araştırmanın güvenilir olduğunu göstermektedir. Elde edilen sonuca göre araştırmanın güvenilir olduğu söylenebilir.

3. Bulgular

Öğretmenlerin Serbest Etkinlik Uygulamalarına İlişkin Bulguları

Öğretmenlerin“Serbest etkinlik uygulamalarına ilişkin genel olarak ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri yanıtlar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin “Serbest etkinlikleri uygulamalarına ilişkin genel olarak ne düşünüyorsunuz” sorusuna verdikleri yanıtlar

Görüşler	F
Diğer derslere takviye bir ders	11
Öğrencilerin sosyal yönlerinin geliştirildiği bir ders	6
Yaratıcılığı geliştiren bir ders	3
Öğrencilerin bireysel özelliklerinin ortaya çıkarıldığı bir ders	3

Tablo 2’de görüldüğü gibi öğretmenlerden 11’i serbest zaman etkinliklerini diğer derslere takviye olarak görürken, 6’sı öğrencilerin sosyal yönlerinin geliştirildiği bir

ders, 3'ü yaratıcılığı geliştiren bir ders ve 3'ü de öğrencilerin bireysel özelliklerinin ortaya çıkarıldığı bir ders olarak görmektedir. Tablo dikkatle incelendiğinde serbest zaman etkinliklerin öğretmenler tarafından daha çok diğer derslere takviye bir ders olarak algıladıkları; bunun yanı sıra öğrencilerin sosyal yönlerini ve yaratıcılıklarını geliştirdiği ve bireysel özelliklerini ortaya çıkardığını düşündükleri anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin serbest zaman etkinliklerine yönelik görüşlerinden bazıları şöyledir:

Ö6 (E) “Serbest etkinlikler dersini ana derslerin tamamlayıcısı gibi görüyoruz”

Ö14 (E) “Serbest etkinlikler öğrencilerin okula uyum sağlamalarını, öğrencilerin okulda daha fazla etkileşimde bulunmalarını, kendilerini sosyal olarak daha fazla geliştirmelerini, iletişim becerilerini geliştirmelerini sağlamaktadır”

Ö19(E) “Bu dersle öğrenciler kişisel yeteneklerini keşfedebilmektedir.”

Ö20 (K) “Serbest etkinlik dersini öğrencinin yeteneklerini ortaya çıkararak ve uygulama adına yapılan bir etkinlik olması nedeniyle iyi sonuçlar ortaya çıkaran bir ders olarak görüyorum.”

Öğretmenlerin “Serbest etkinlik uygulamalarında ne tür etkinlikler/ çalışmalar yapıyorsunuz?” Sorusuna verdikleri yanıtlar tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin “Serbest etkinlik uygulamalarında ne tür etkinlikler/ çalışmalar yapıyorsunuz?” sorusuna verdikleri yanıtlar

Görüşler	f
Kitap okuma/şiir yazma	16
Resim	14
Müzik	12
Spor Etkinlikleri (voleybol, futbol, yüzme, masa tenisi)	12
Drama/tiyatro/ canlandırma	10
El sanatları	8
Satranç	8
Folklor/koro çalışmaları	6
Eğitici film izleme	2
Eğitici geziler	2
Bilmece/bulmaca/su doku	2
Takviye derse ilişkin etkinlikler (soru çözme, problem çözme v.b)	2

Tablo 3’te görüldüğü gibi öğretmenlerden 16’sı serbest zaman etkinlikleri kapsamında kitap okuma/şiir yazma etkinlikleri yaptıklarını, 14’ü resim, 12’si müzik, 12’si spor ve 10’u drama/tiyatro/canlandırma etkinlikleri yaptıklarını belirtmiştir. Yine öğretmenlerden 8’i el sanatları ve 8’i satranç ve 6’sı da folklor/koro çalışmaları yaptıklarını ifade etmiştir.

Tablo bir bütün olarak incelendiğinde öğretmenlerin serbest zaman etkinlikleri kapsamında daha çok kitap okuma/şiir yazmanın yanı sıra resim, müzik ve beden eği-

timi etkinliklerine yer verdikleri görülmektedir. Bu etkinliklerin yanı sıra el sanatları, satranç, folklor/koro çalışmaları, eğitici film izleme, eğitici gezi, bilmece/bulmaca/sudoku çalışmaları da öğretmenlerin gerçekleştirdikleri etkinlikler arasında yer almaktadır.

Öğretmenlerin serbest zaman etkinliklerinde gerçekleştirdikleri etkinliklere ilişkin görüşlerinden bazıları şöyledir:

Ö10 (K) “Oyundur, gezidir, canlandırma olsun, kitap okumadır, hikaye ve kompozisyon yazdırma, sporsal faaliyetler, müzik aleti çalma ve el sanatlarına da yer veriyoruz.”

Ö6 (E) “Serbest etkinlik dersinde konuya ilişkin çocuklar için kavram haritası çiziyoruz, zihin haritaları çiziyoruz, bununla ilgili dersi tamamlayıcı etkinlikler yapıyoruz.”

Ö1 (E) “Bireysel yeteneklerini ortaya çıkarıcı resim çalışmaları, müzik çalışmaları yapıyoruz ama müzik çalışmaları müzik eğitimi almış birinin gözetiminde yürütülüyor.”

Ö 13 (E) “Eğitici filmler izletebiliyorum veya bir dizi mesela doğa, tabiata yönelik nehir, göl gezisi veya bir müzeye yönelik gezi yaptırabiliyorum.”

Öğretmenlerin “Serbest etkinliklerin öğrencilere katkısına ilişkin görüşleriniz nelerdir?” Sorusuna verdikleri yanıtlar Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin “Serbest etkinliklerinin öğrencilere katkısına ilişkin görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri yanıtlar

Görüşler	f
Sosyalleşmelerini sağlama	7
Yaratıcılıklarını geliştirme	5
Özgüvenlerini artırma	4
Mutlu olmalarını sağlama	4

Tablo 4’de görüldüğü gibi öğretmenlerden 7’si serbest zaman etkinliklerinin öğrencilerin sosyalleşmelerini sağladığını, 5’i yaratıcılıklarını geliştirdiğini, 4’ü özgüvenlerini artırdığını ve yine 4’ü mutlu olmalarını sağladığını belirtmiştir.

Tablodaki veriler, öğretmenlere göre serbest zaman etkinliklerinin daha çok öğrencilerin sosyalleşmesini sağladığını göstermektedir. Ayrıca, öğretmenlere göre serbest zaman etkinlikleri öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmekte, özgüvenlerini artırmakta ve onları mutlu etmektedir.

Öğretmenlerin, serbest zaman etkinliklerinin öğrencilere katkısına ilişkin görüşlerinden bazıları şöyledir:

Ö18(K) “Öğrencilerin ilgi ve yetenekleri ortaya çıkıyor. Ailesiyle gerçekleştiremediği birçok faaliyete bu derslerde katılıyor. Sosyalleşiyor. El becerisi ve bakış açısı gelişiyor. Arkadaşlarıyla ortaklaşa bir şeyler yapmayı ve paylaşmayı öğreniyor.”

Ö9(E) “Daha serbest hareket ediyorlar ve yaratıcılıklarını geliştiriyorlar diyebilirim. Bence olumlu yönde katkısı olan bir süreç.”

Ö15 (K) Dersin işlenişinde doğru hedeflerle yola çıkılıp uygulandığında öğrencinin kendini tanıması, öz güveninin artmasına hoş akit geçirmesine kendini ifade etmesine büyük katkı sağladığını düşünüyorum

Ö3(K) Serbest etkinliklerde sevgi saygı hoşgörü yardımlaşma gibi konuları aldım onlarla ilgili kompozisyon ya da resim yaptırđım. Okul panolarında sergiledim. Bu uygulamalarla öğrenciler çok mutlu oldular.

Öğretmenlerin “Serbest zaman etkinliklerinin uygulanması sürecinde, hangi sorunlarla karşılaşılıyorsunuz?” Sorusuna verdikleri yanıtlar tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin “Serbest etkinliklerin uygulanması sürecinde, hangi sorunlarla karşılaşılıyorsunuz?” sorusuna verdikleri yanıtlar

Görüşler	f
Yeterli materyalin olmaması	9
Fiziki ortamın yetersizliği	7
Etkinlik sürecinin planlanmaması	8
Belli bir öğretim programının olmaması	6

Tablo 5’te görüldüğü gibi öğretmenlerden 16’sı serbest zaman etkinliklerinin uygulanması sürecinde yeterli kaynak, ortam ve materyalin olmaması, 14’ü ise planlı biçimde gerçekleştirilmemesinin sorun olduğunu belirtmiştir.

Öğretmenlerin, serbest zaman etkinliklerinin uygulanması sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinden bazıları şöyledir:

Ö5 (K) “Okulumuzun konumundan pek çok şeyi kullanma sıkıntımız var. Hani spor etkinliği yapalım diyoruz ama spor etkinliği için uygun ortamımız ve kaynaklarımız yok.”

Ö 16(E) “Serbest etkinlik uygulamalarında etkinlik yapmak için kaynak, araç gereç bulmada zorluklarla karşılaşılıyoruz.”

Ö6 (E) Bunun için de öğretmenlerin dönem başında; zümrelerde toplanarak, müziğe yeteneği olan öğretmenlerin müzik dersine yönelik çocuklara bir müzik uygulaması, tiyatroya yatkın olan öğretmenlerimizin tiyatroyu seçip öyle faaliyetler yapmasının daha faydalı olacağına inanıyorum. Yani önceden bir planlaması olmalı. Planlama yapılmadığı için dersler çokta verimli geçmiyor.

Ö14 (E) Serbest etkinlik uygulamalarının belli bir programı yoktur.

Belli bir programın olmaması biraz uygulamayı sekteye uğratabiliyor. Bir geçmişinin olmaması en büyük dezavantajlarından birisi. Bizimde öğretmenlerinde şahsen 2 yıllık bir süreç olduğu için tam anlamıyla programın ne verdiğini anlamış değilim. Belirtilmesi gerekirdi

Öğretmenlerin “Serbest zaman etkinliklerinin daha etkili gerçekleştirilmesine ilişkin görüşleriniz nelerdir? sorusuna verdikleri yanıtlar tablo 6’ da verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin “Serbest etkinliklerin daha etkili gerçekleştirilmesine ilişkin görüşleriniz nelerdir? Sorusuna verdikleri yanıtlar

Görüşler	f
Uygun eğitim ortamının ve materyallerinin sağlanması	16
Belli bir program ve plan dâhilinde yürütülmesi	14
Hizmet içi eğitim verilmesi	5
Diğer derslerin içeriğinin azaltılması	4
Alanında uzman kişilerle işbirliği yapılması	3
Kılavuz kitap ve uygulama örneği ihtiyacının olması	2
Öğrencilere görev ve sorumlulukların verilmesi	2

Tablo 6’da görüldüğü gibi öğretmenlerden 16’sı serbest zaman etkinliklerinin daha etkili gerçekleştirilebilmesi için uygun eğitim ortamı ve materyallerinin sağlanması ve 14’ü belli bir program ve plan dahilinde yürütülmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Yine öğretmenlerden 5’i hizmet içi eğitim verilmesi, 4’ü diğer derslerin içeriğinin azaltılması ve 3’ü de alanında uzman kişilerle işbirliği yapılması kişilerle işbirliği yapılmasına yönelik önerilerde bulunmuştur.

Tablodaki verilere bakıldığında, öğretmenlere göre serbest zaman etkinliklerinin daha etkili gerçekleştirilebilmesi için uygun eğitim ortamı ve materyallerinin sağlanması ve belli bir program ve plan dâhilinde yürütülmesi gerekmektedir. Bunların yanı sıra serbest zaman etkinliklerine ilişkin öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmesi, diğer derslerin içeriğinin azaltılması, alanında uzman kişilerle işbirliği yapılması kişilerle işbirliği yapılması, kılavuz kitap ve uygulama örneği ihtiyacının karşılanması ve öğrencilere görev ve sorumlulukların verilmesi, öğretmenlerin diğer önerileri arasında yer almaktadır.

Öğretmenlerin, serbest zaman etkinliklerinin daha etkili gerçekleştirilmesine ilişkin görüşlerinden bazıları şöyledir:

Ö18 (K) “Okullarda atölyeler olabilir. Serbest etkinlik saatlerinin daha rahat işlenebileceği ortamlar hazırlanabilir. Sınıflara çok sıkışıyoruz biz. Dedim ya ben tiyatro çalışması yapmak isterim piyesler fıkra canlandırmak isterim. Okulların bu tür çalışmalara ayrılacak bölümleri olabilir ve materyaller olabilir.”

Ö3 (K) “Serbest etkinlik derslerinde diğer dersleri tamamlayan

arkadaşlara da bir şey diyemiyorum Müfredatı yetiştirmek çok zor. Müfredat sadeleştirilmeli.”

Ö1 (E) “Çocukların hangi yeteneklerini ortaya çıkarmayı amaçlıyorsa o yönde yetişmiş elemana ihtiyacı karşılanmalıdır. Örneğin ben resim konusunda da yeterli değilim. Müzik konusunda da yeterli değilim. Bu konuda da hiç hizmet içi eğitime falanda çağırılmadım. Bu konuda hizmet içi eğitime gereksinim duyuyoruz.”

Ö11(K) “Her okul faaliyet raporunu kendisi hazırlıyor genelde ve bunun bir kılavuz kitabı yok. Bu problemin çözülmesi gerekiyor mesela. Bir de donanım açısından ihtiyaçların giderilmesi gerekiyor bence. Ayrıca yazılı dokümandır ne bilim drama örnekleri ya da oyun – rol örnekleri verilebilir.”

Tablo 7. Öğrencilerin “Serbest etkinlik uygulamalarına ilişkin görüşleriniz nelerdir? Sorusuna verdikleri yanıtlar

Alt Tema	Görüşler	f
Dersin geneline yönelik	Sevilen bir ders	41
	Sıkıcı bir ders	19
	Mutluluk verici	18
	Hayal dünyasını güçlendirici	15
	Ders saati fazla	14
	Eğitici ve öğretici	24
	Eksiklikleri var	12
	Stresten alıkoyucu ve dinlendirici	11
	Kaynaştırıcı	10

Alt Tema	Görüşler	f
	Kitap okuma	46
	Bilmece- bulmaca çözümü	38
	Bilgisayarda oyun oynama	31
	Oyun oynama	28
	Şiir dinleme/ söyleme	26
	Gösteri yapma	24
	(çizgi)Film izleme	21
	Şarkı- türkü söyleme	19
	Test çözme	17
Derste yapılan etkinlikler	Yarışmalar	13
	Temizlik yapma	12
	Doğa etkinlikleri	12
	Soru-cevap	10
	Fıkra anlatma	9
	Tekerleme söyleme	9
	Spor-beden etkinlikleri	8
	Resim yapma	7
	Diğer dersleri işleme	6
	Yemek yeme	6

Öğrencilerin “Serbest etkinlik dersine ilişkin görüşleriniz nelerdir?” Sorusuna verdikleri yanıtlar Tablo 7’de verilmiştir.

Öğrencilerin serbest zaman etkinlikleri uygulamalarına ilişkin görüşlerinin genel olarak olumlu olduğu görülmektedir. Ayrıca bu uygulamalarda mutlu oldukları, eğlendikleri ve stres attıklarını belirtmişlerdir. Fakat bazı öğrenciler dersin saatinin fazla olduğunu ve sıkıldıklarını belirtmişlerdir. Serbest Zaman Etkinlikleri Uygulamalarında öğrencileri stresten alıkoyan, onların kişisel becerilerini geliştirebilecek ve güzel vakit geçirebilecekleri etkinliklere yer verildiği görülmektedir. Bunun yanında diğer derslere de yer verme, temizlik yapma ve yemek yeme gibi amaçlarla da değerlendirildikleri görülmektedir.

ÖC(37) “bence arkadaş ve öğretmenle kaynaşma açısından güzel oluyor.”

ÖC(92) “bu etkinliklerin bu kadar çok olmasını istemiyorum.”

ÖC(18) “serbest etkinlikler hayal dünyamızı canlandırıyor ve güçlendiriyor.”

ÖC(17) “...öğretmenimiz serbest etkinliklerde bize çizgi film izletiyor.”

ÖC(93) “bilmece bulmaca ve şarkı söylüyoruz.”

ÖC(74) “test çözmek bu ders için iyi oluyor”

Öğrencilerin “Serbest etkinlik uygulamalarına yönelik beklentileriniz nelerdir? Sorusuna verdikleri yanıtlar tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Öğrencilerin “Serbest etkinlik uygulamalarına yönelik beklentileriniz nelerdir? Sorusuna verdikleri yanıtlar

Alt Tema	Görüşler	f
Dersin geneline yönelik	Daha eğlenceli hale getirilmeli	20
	Ders saati artırılmalı	19
	Yeterli (beklenti yok)	11
Derste yapılması beklenen etkinliklere yönelik	Sportif etkinlikler	39
	Oyun	38
	Bilgisayar oyunu	37
	Kitap okuma	35
	Resim	35
	Soru- test çözümü	31
	Şarkı söyleme	28
	Diğer dersler (matematik-Türkçe v.b)	23
	Film izleme	23
	Geziler	20
	Projeksiyon kullanımı	19
	Drama	19
	Bulmaca-bilmece	16
	Tartışma	14
	Parti	13
	Yarışmalar	12
	Şiir dinleme- söyleme	11
	El işleri	11
	Fıkra anlatma	9
	Ünlüleri davet etme	4
Piknik	4	

Tablo 8’ e bakıldığında öğrencilerin beklentilerinin dersin daha eğlenceli hale getirilmesi ve saatinin arttırılmasına yönelik olduğu görülmektedir. Bunun yanında mevcut durumu yeterli gören öğrenciler de bulunmaktadır.

Öğrencilerin derste yapılmasını istedikleri etkinliklerin ise mevcut yapılanlardan farklı olmadıkları sportif ve oyun oynama gibi eğlenceli etkinliklere daha çok yer verilmesi gerektiği yönünde görüşlere rastlanılmıştır.

ÖC(55) “daha eğlenceli şeylerin yapılmasını isterim.”

ÖC(51) “ders saatinin artırılması ve daha çok şeylerin yapılması iyi olur.”

ÖC(53) “çok güzel olduğundan değişmesini istemiyorum.”

ÖC(148) “her haftanın bir günü futbol oynayalım.”

ÖC(17) “benim beklentim serbest etkinliklerde her şey yapalım soru çözelim ve en önemlisi de oyun oynayalım.”

ÖC(1) “bilgisayar odasına gidip oyun oynayalım.”

ÖC(96) “kitap okumak istiyorum.”

4. Sonuç ve Tartışma

Araştırmaya katılan öğretmenlerin serbest etkinlik uygulamalarına ilişkin görüşleri incelendiğinde, bazı öğretmenlerin bu derste takviye bir ders gibi gördükleri ve diğer derslerde tamamlamadıkları konuları bu ders saatinde tamamlama fırsatı buldukları anlaşılmaktadır. Nitekim öğretmenlerin bir kısmı serbest etkinlik uygulama saatini çoğunlukla, Matematik ve Türkçe derslerinin eksiklerini tamamlamak için kullandıklarını belirtmişlerdir. MEB, uygulamaya geçilmeden önce okullara gönderdiği bir yazı ile bu derste başka derslerin ya da konuların tekrarından öğretmenlerin kaçınması gerektiğini belirtmiştir (TTKB, 2010). Ancak araştırma bulguları bu yönergeye uyulmadığını göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenler ise serbest etkinliklerinin öğrencilerin sosyal gelişimlerine katkı sağladığını, yaratıcılıklarını geliştirdiğini, özgüvenlerini artırdığını böylece mutlu olmalarına sebep olduğunu belirtmişlerdir. İnal (2009) da spor, tiyatro, yarışma, gezi vb. etkinliklerin öğrencilerin gerçek yaşama dair olumlu yaşantılar kazandırdığını, buna bağlı olarak da ideal benliklerinin oluşmasına yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. Yapılan araştırmalarda öğrencilerin sosyal etkinlikler yoluyla, sosyalleşmelerinin arttığı, daha sağlıklı iletişim kurabildikleri, böylece toplumda özgüveni yüksek bireylerin yetiştiği söylenebilir (Büküşoğlu ve Bayturan, 2005). Araştırmacılar serbest etkinliklerin çocuğu, bilişsel, davranışsal ve akademik yönden olumlu etkilediğini söylemektedir (Wilson ve diğerleri, 2009; McHale ve Crouter, 2000).

Araştırmaya katılan öğretmenler, serbest etkinlikleri uygulanması sürecinde, yeterli materyalin olmaması, etkinlik sürecinin planlanmaması ve belli bir öğretim programının olmaması gibi sorunlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Araştırmadan elde edilen bir başka bulgu da bu derste etkinliklerin uygulanmasında karşılaşılan sorunlardan biri okulların fiziksel koşullarının yetersizliğidir. Yapılan birçok araştırmada göstermektedir ki yeni programların uygulanmasında sınıfların kalabalık olması, materyal ve zaman sıkıntısı, belli bir programın olmaması önemli bir problem olarak

görülmektedir (Acat ve Uzunkol, 2010; Bay 2002; Bozak ve diğerleri 2012; Demirel 1999; DüNDAR ve Karaca, 2011; Filiz ve Özçalıkuşu, 2001; İnal 2009; Oğuz ve Bayındır, 2009; Karacaoğlu ve Acar 2010; Kırıkkaya, 2009). Araştırmaya göre öğretmen serbest etkinlik uygulamalarını, aldıkları eğitimle sınırlandırmakta ve çoğu zaman diğer dersleri tamamlayıcı bir ders olarak görmektedirler. Öğretmenler sürecin planlanması, işleyişi, fiziksel ve maddi sınırlılıklar, karşılaşılan sorunlara yönelik fikirlerini belirtmişlerdir. Öğrenciler ise serbest etkinlik uygulamalarında, ders dışında çeşitli etkinliklere yer verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Genel anlamda öğrenciler serbest etkinlik uygulamalarının gerekliliğine işaret etmişler ve olumlu sonuçlarından bahsetmişlerdir. Öğrenciler serbest etkinlik dersini sevilen bir ders olarak ifade etmişlerdir. Ancak bazı öğrencilere göre yapılan etkinliklerin birbirinin aynı olması bir süre sonra dersin sıkıcı olmasına neden olabilmektedir. Öğrenciler diğer derslerin stresini bu saatlerde attıklarını ve bu dersin sınıfı kaynaştırdığını belirtmişler. Öğrencilere göre bu ders daha eğlenceli bir hale getirilmeli hatta ders saatinin artırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Bunun yanında sportif faaliyetlere ağırlık verilmesini, teknolojik araç gereçlerin kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda öğrencilerin daha çok hareketli ve eğlenceli etkinlikler istedikleri görülmektedir.

Araştırmanın sonuçlarına dayanılarak şu öneriler getirilebilir:

- Serbest Etkinlikler Uygulamaları dersinde öğretmenler diğer derslere takviye ya da soru çözme gibi amaca uygun olmayan etkinliklere yer vermemelidirler.
- Serbest Etkinlikler Uygulamaları içeriğin belirlenmesinde öğrencilerin ilgi yetenek ve istekleri temel alınmalıdır.
- Serbest Etkinlikler Uygulamalarına ilişkin olarak öğretmenlere örnek etkinlikleri bulabilecekleri bir kılavuz kitap hazırlanabilir.
- Öğretmenler uygulamalar öncesi araç ve gereçleri sağlama konusunda özenli davranmalıdırlar.
- Öğretmenler Serbest Etkinlikler Uygulamaları sırasında gezi ve müze ziyaretleri gibi öğrencileri hem sosyal hem de bilişsel olarak geliştirici daha farklı etkinliklere yer verilmelidir.
- Öğretmenler, Serbest Etkinlikler Uygulamaları hakkında hizmet içi eğitim yoluyla bilgilendirilebilirler.
- Aileler ve çeşitli kurumlar da bu sürece dâhil edilebilir.

5. Kaynakça

- Acat, B. ve Uzunkol, E. (2010). İlköğretim programlarındaki alternatif değerlendirme yöntemlerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 29, Sayfa 337-356

- Bay, Y. (2002). İlköğretim okullarında, bireysel ve toplu etkinlik saatlerinde karşılaşılan sorunlar. *Yüksek Lisans Tezi Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.*
- Bogdan, R. C. ve Biklen, S. K. (1998). *Qualitative research in education: An introduction to theory and methods* (3rd ed.). Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.
- Bozak, A., Apaydın, Ç. ve Demirtaş, H. (2012). Serbest etkinlik dersinin etkililiğinin denetmen, yönetici ve öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 11(2), 520-529
- Büküşoğlu, N., ve Bayturan A. F. (2005). Serbest zaman etkinliklerinin gençlerin psiko-sosyal durumlarına ilişkin algısı üzerindeki rolü. *Ege Tıp Dergisi* 44 (3), 173 – 177.
- Dal, S.(2004). *İlköğretim okulları 1.,2. ve 3. sınıflar programlarında yer alan bireysel ve toplu etkinlik saatlerinde gerçekleştirilen eğitim etkinliklerinin öğretmen görüşlerine dayalı olarak geliştirilmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.
- Demirel, N. (1999). *İlköğretim Okulları 1.,2. ve 3. Sınıflar programlarında yer alan Bireysel ve Toplu Etkinlik saatlerinde Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sorunlar.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Dündar H. ve Karaca E. T. (2011). İlköğretim okullarında serbest etkinlikler dersinin değerlendirilmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi* Cilt-Sayı: 13-2 Yıl: 2011
- Ekiz, D. (2003). Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metotlarına Giriş. Ankara: Anı Yayıncılık
- Filiz, K. ve Özçalıkuşu, O. (2001). Hatay ili yatılı ilköğretim bölge okullarında okuyan öğrencilerin boş zaman alışkanlıkları. *Atatürk Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(3), 82–87.
- İnal, U. (2009). *Adana il sınırları içerisindeki yatılı ilköğretim bölge okullarında bulunan öğretmen ve öğrencilerin okul yaşam kalitesi algılarının incelenmesi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karacaoğlu, Ö.C. ve Acar, E. (2009). Yenilenen programların uygulanmasında öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 7 (1), 45-58
- Kırıkkaya, E. (2009). İlköğretim okullarındaki fen öğretmenlerinin fen ve teknoloji programına ilişkin görüşleri. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, (1),133- 148.
- McHale, S. and Crouter, A.C. (2000). *The Social Contexts of Activities in Preadolescence: Links With Psychosocial Adjustment.* Paper presented at the Society for Research on Adolescence, March. Chicago, IL.
- MEB, (2012). 12 Yıl Zorunlu Eğitim Sorular ve Cevaplar: Ankara, http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12yil_soru_cevaplar.pdf adresinden 20.12.2012 tarihinde edinilmiştir.
- Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook.* (Second Edition). California: SAGE Publications.
- Oğuz, A. ve Bayındır, N. (2009). İlköğretim okulu öğretmenlerinin öğretimi planlamaya ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online*, 8(3), 901-922,
- Torkildsen, G. (2005). *Leisure and Rereation Management.* Published by Routledge. New-york. Fifth Edition.

- TTKB (2010). İlköğretim Okulu Haftalık Ders Çizelgesi. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı 20.07.2010 tarihli ve 75 sayılı kararı, Ankara. <http://ttkb.meb.gov.tr/adresinden> 28.12.2012 tarihinde edinilmiştir.
- Wilson, DM., Gottfredson, DC., Cross, AB., Rorie, M., & Connell, N. (2009). Youth development in after- school leisure activities. *The Journal of Early Adolescence*, 30(5), 668- 690.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

EXTENDED ABSTRACT

Turkish Ministry of Education re-designed primary school curriculum as a result of a study carried out in 2004. In this curriculum; courses have been considered in two dimensions as obligatory and elective; however, elective courses have been considered as “leisure time activities” in five years of primary school education with a regulation in 2010-2011 education year. Free activities have been 5 hours per week in the 1st, 2nd and 3rd grades, 4 hours per week in the 4th and 5th grades. However, some changes were done in primary and secondary school programs in 2012-2013 education year in parallel to the structural changes in education system; 8 teaching hours were allocated for elective courses by increasing their number starting from the 5th grade. However, 4 teaching hours in the first grade, 2 teaching hours in the 2nd and 3rd grades were allocated.

Turkish Ministry of Education has also great expectations towards leisure time activities which are in primary and secondary school curriculums and which have been revealed by a great number of researchers that they contribute to carry out a lot of aims. Aim of this research is to get students’ and teachers’ views about leisure time activities which were put into practise in 2004 primary education program and is available at present, too.

The study was carried out with qualitative method in survey model. While teacher sample of the study were the ones who use leisure time activities in their classes and who work at different primary schools, student sample of the study were 5th grade students studying in classes of the teachers who were interviewed. Interview was made with 20 teachers from 10 different schools, and 151 students in one of those teachers classroom all of whom were volunteer. A semi-structured interview technique was used for teachers’ views, and a survey form consisting of open-ended questions was used for students’ views . Data collection tools were designed by the researchers themselves and they were re-designed after getting expert view and after a pilot application to determine invalid questions. Teacher interview form in its final form consists of five questions. These questions include the ones which ask general views about leisure time activities, what kind of activities were held, contribution of activities to the students, the problems faced during the process and what should be done to maket the

activities beter. In survey form for the students, there are two questions which have the aim to learn about students' opinions and expectations about leisure time activities.

For data collection; interviews performed were recorded with a sound-recorder and each interview inventory was separately recorded in word format. A master key was designed within the light of the questions directed to the students and teachers, and the data in this master key were analysed descriptively within the context of the aim of the research and the questions in written interview form. The findings were interpreted by being supported with direct quotations and being explained by researchers. Frequency distributions of the answers given by the students and the teachers for the questions are shown in tables. Open-ended questions were coded separately by the researchers, and reliability study was carried out by comparing the codings. The reliability Formula of Miles and Huberman (1994) were used and reliability was found as %90.

According to the results of the study; some teachers perceived leisure time activities as reinforcement courses and they had the chance to complete the subjects they wanted to finish during this process. Furthermore, the teachers claimed that leisure time activities contributed to the students' social development, improved their creativity, increased their self-confidence and so helped them be happy. However, it was concluded that the teachers had some problems during the activity process like not being able to find enough materials, the activities that were not pre-planned and a teaching programme that is not certain.

The students generally pointed that leisure time activities are necessary and they have positive results. They also stated that they get rid off stress of other courses during these activities, and these activities integrate them. However, according to some of the students think that the course (activities) may become boring because the activities are the same. Moreover, these activities should be more enjoyable and even course hours should be raised. In addition to this, the students told that sports activities should be more and they want to use technological devices, they want to have much more energetic and funny activities.

Within the light of the results, some suggestions have been offered to the implementers such as the ones below: They should not apply to activities that are not suitable with the aim like reinforcement to other courses or answering questions, they should take students' interest, ability and demands into consideration, they should be attentive about providing instruments before the activities, they should do activities that can improve the students both socially and mentally like school trips or museum visits, and they should include families in the process. Additionally, there have been some suggestions like preparing a guide book including the activities, or training teachers with in-service training courses for helping them keep the lessons more efficient and useful.